

بررسی رابطه بین مهارت‌های مطالعه با اشتیاق تحصیلی و اهمال‌کاری دانش آموزان

متوسطه اول شهر سمنان

حسین تربتی نژاد^{۱*}، محمد طحان^۲، میررسول غیبی^۳

۱. عضو هیئت علمی گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، استان گلستان، پردیس دخترانه امام (ره)، گرگان، ایران. (نویسنده مسئول).
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه پیام نور، سمنان، واحد دامغان، ایران.
۳. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه پیام نور، سمنان، واحد دامغان، ایران.

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره پنجم، شماره هفدهم، بهار ۱۴۰۲، صفحات ۳۱-۴۰

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین مهارت‌های مطالعه با اشتیاق تحصیلی و اهمال‌کاری دانش آموزان متوسطه اول شهر سمنان بود؛ بنابراین در این راستا روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی برگزیده شده است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان متوسطه اول شهر سمنان تشکیل می‌دهند جامعه آماری ۸۹۸ نفر است. با استفاده از جدول مورگان ۲۶۰ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. در این پژوهش ابزار گردآوری داده‌ها سه پرسشنامه مهارت‌های مطالعه پالسانی و شارمال (۲۰۰۱) و پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران (۲۰۰۴) و پرسشنامه اهمال‌کاری تحصیلی سولومون و رات بلوم (۲۰۰۳) استفاده شد. داده‌های به دست آمده با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون با نرم‌افزار SPSS-20 مورد تحلیل قرار گرفته شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که بین مهارت‌های مطالعه با اشتیاق تحصیلی رابطه مثبت و با اهمال‌کاری دانش آموزان متوسطه اول شهر سمنان رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های مطالعه، اشتیاق تحصیلی، اهمال‌کاری تحصیلی، دانش آموزان.

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره پنجم، شماره هفدهم، بهار ۱۴۰۲

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی
علوم تربیتی

مقدمه

در مراحل آموزش، دانش آموزان بر اساس توانایی ها و دستاوردهای آن ها ارزیابی می شود. نتایج ارزیابی ها نشان می دهد یکی از توانایی های بسیار مهم و ضروری برای دانش آموزان در مدارس مهارت های مطالعه است (اینوموتو^۱، ۲۰۲۱). دانش آموزان نمی توانند بدون مهارت مطالعه عملکرد مؤثری داشته باشند و هر دانش آموزی تکنیک ها و روش های مختلف در یک زمان بندی و به طور منظم استفاده می کند، این شیوه های معمول برای مطالعه را می توان به عنوان عادات مطالعه یا مهارت های مطالعه تعریف کرد مهارت های مطالعه از فردی به فرد دیگر متفاوت است (اینوموتو، ۲۰۲۱). طبق آزیکیوه (۱۹۹۸)، مهارت های مطالعه عبارت اند از رویکردها و روش هایی که دانش آموزان در دوران تحصیل خود به کار می گیرند زمان مطالعه شخصی و تکنیک های یادگیری که دانش آموزان برای دستیابی و تسلط به مطالب درسی به کار می گیرند، مهارت های مطالعه به شمار می آیند (نوومن و حسن^۲، ۲۰۱۷). مهارت های مطالعه مؤثر به دانش آموزان برای یادگیری و اطمینان از خوب بودن و تسلط بر مطالب درسی در طول تحصیل کمک می کند. مهارت های مطالعه به عنوان سازه های قابل تعویض استفاده می شود (دورکو و وکسو^۳، ۲۰۱۸). کنگو^۴ (۲۰۱۰) شش بعد مهارت های مطالعه را ارائه کرد خواندن، حافظه، مدیریت زمان، یادداشت برداری، آماده سازی آزمون. مدیریت زمان جزء مهم مهارت های مطالعه است که می تواند بر افزایش عملکرد دانش آموزان تاثیر گذار باشد. مهارت های مدیریت زمان شامل مطالعه روزانه بر اساس، تشکیل جدول زمانی، برنامه های مطالعاتی و بهره برداری از زمان مناسب برای مطالعه است (آیशा^۵ و همکاران، ۲۰۱۳). بعد مهم دیگر مهارت های مطالعه توانایی توجه و اجتناب از حواس پرتی در هنگام مطالعه است. همچنین یادداشت برداری فقط نوشتن سخنرانی نیست در واقع به توجه و توانایی گوش دادن نیز نیاز دارد. سخنرانی را به درستی یادداشت کنید و استراتژی هایی را برای حفظ مطالب آموخته شده استفاده کردن و خواندن مطالب و همچنین درک مطالب خواندن مطالب با ساخت مضامین و اصلی ایده ها از ویژگی های مهارت های مطالعه می باشد (آرشاد^۶ و همکاران، ۲۰۱۵).

تحقیقات نشان داده مهارت های مطالعه ضعیف بر کاهش پیشرفت تحصیلی و افزایش پریشانی و اضطراب و اهمال کاری تحصیلی تأثیر دارد (دورکو و وکسو^۷، ۲۰۱۸؛ آرشاد و همکاران، ۲۰۱۵؛ نوومن و حسن^۸، ۲۰۱۷).

یکی از عوامل مرتبط با افت تحصیلی، اهمال کاری تحصیلی است (کیم و سئو^۸، ۲۰۱۵). به تعویق انداختن، معمولاً زمانی رخ می دهد که یک فعالیت به طور غیرضروری به تأخیر بیفتد، و افراد هنگامی که شروع به فکر کردن در مورد آن می کنند، بی قراری بسیار شدیدی را تجربه می کنند (موتی^۹ و همکاران، ۲۰۱۲).

1 - Enomoto

2 - Numan A and Hasan

3 - Duraku ZH and Hoxha

4 - Congos

5- Ayesha

6 - Arshad

7 - Duraku ZH and Hoxha

8 - Kim & Seo

9- Motie

به تعویق انداختن کار اغلب با پیامدهای منفی مانند تأخیر در تحویل تکالیف، اضطراب و عجله در انجام وظایف آمادگی برای امتحان و اضطراب اجتماعی مشخص می‌شود، که این پدیده می‌تواند سطح رضایت عملکرد فردی دانش آموزان را کاهش دهد. شیوع این پدیده به حدی است که یک‌پنجم جمعیت بزرگسال قادر به انجام تکالیف روزانه خود نیستند (آذربادکان و اصغری ابراهیم آباد، ۱۳۹۷).

اهمال‌کاری یک شکست خودتنظیمی فراگیر است که تقریباً نیمی از جمعیت دانش آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. با توجه به عوامل اهمال‌کاری انواع احساسات عاطفی، شناختی و رفتاری، انواع مختلف اهمال‌کاری از جمله اهمال‌کاری روان رنجور، اهمال‌کاری اجباری، اهمال‌کاری تصمیم‌گیری و اهمال‌کاری تحصیلی که در بالاترین حد خود قرار می‌گیرد. علائم اهمال‌کاری تحصیلی عبارت‌اند از خواب کم، سطوح زیاد استرس، تأخیر در کار به دلیل کمبود وقت، انجام نادرست تکالیف، سردرگمی، سرزنش خود، احساس گناه و بی‌کفایتی، عزت‌نفس پایین، اضطراب و افسردگی (کاستر^۱، ۲۰۱۸). ۸۰ تا ۹۵ درصد دانش آموزان به دلیل اهمال‌کاری از مشکلات کاری رنج می‌برند. اهمال‌کاری رابطه مثبتی با فرسودگی تحصیلی دارد (هال^۲ و همکاران، ۲۰۱۹).

اهمال‌کاری با تأخیر در شروع یا به پایان رساندن یک کار، به‌عنوان یک دانشگاه تعریف می‌شود. تکلیفی که یک فرد قصد انجام آن را دارد، اما برای انجام آن، نمی‌تواند انگیزه کافی داشته باشد (کیم و سئو^۳، ۲۰۱۵). همچنین مطالعه بیشتر و مؤثرتر با به کار گرفتن روش‌های صحیح مطالعه به دست می‌آید. هرچه بیشتر هم مطالعه شود روش‌های بهتری در مطالعه به دست می‌آید که اشتیاق تحصیلی را برای دانش آموزان به همراه دارد (اشرف زاده و همکاران، ۱۳۹۸).

کاهش اشتیاق تحصیلی موجب می‌گردد تا هنگام تحصیل در کلاس درس دانش آموزان بر وظایف تحصیلی خود زمان کافی نگذارند و احساسات منفی مانند بی‌زاری، ضعف و عدم تمایل به تحصیل را نشان می‌دهند.

اشتیاق را به‌عنوان یک تمایل قوی شخص به یک شی یا فعالیت تعریف می‌شود که شخص دوست دارد برای آن زمان و انرژی قابل‌توجهی را برای مشارکت طولانی‌مدت صرف کند. موضوع اشتیاق معنادار است و بخشی از هویت فرد می‌شود، اما کیفیت درگیری آن‌ها بستگی به نوع اشتیاق ایجادشده برای فعالیت دارد (والرند^۴، ۲۰۱۵). اشتیاق به‌عنوان نیروی انگیزشی تعریف می‌شود که افراد را به سمت مشارکت عمدی در فعالیت سوق می‌دهد، که تحت کنترل افراد و هماهنگ با سایر جنبه‌های زندگی آن‌ها است. از این‌رو، درحالی‌که موضوع اشتیاق در زندگی فرد جایگاهی مرکزی دارد، افراط و تفریط نیست و فعالیتی است پرشور که منجر به درگیری فعال، انعطاف‌پذیر و سازگار می‌شود و عملکرد مثبت تحصیلی را به همراه دارد (کیوران^۵ و همکاران، ۲۰۱۵). اشتیاق تحصیلی به‌طور خاص با رضایت از تحصیل، عملکرد و عاطفه مثبت مرتبط است که شخص را از عملکرد منفی محافظت می‌کند (برکلند^۶ و همکاران، ۲۰۱۵).

¹ - Custer

² - Hall

³ - Kim, & Seo

⁴ - Vallerand

⁵ - Curran

⁶ - Birkeland

مطالعات نشان داد که اشتیاق تحصیلی به طور مستقیم و غیرمستقیم از طریق ارتباط مثبت با جریان، رضایت بر بهبودی فرسودگی تحصیلی تأثیر دارد (بلانگر و رات^۱، ۲۰۲۱). اشتیاق تحصیلی همچنین به تداوم فعالیت انعطاف پذیر کمک می کند، به طوری که افراد می توانند در صورت لزوم از فعالیت جدا شوند اشتیاق تحصیلی یک فشار درونی است که افراد را مجبور می کند تا در فعالیت های پرشور خود شرکت کنند (والران، ۲۰۱۵). اینوموتو^۲ (۲۰۲۱) در تحقیقی مشاهده کرد توسعه مهارت های مطالعه، دانش آموزان را قادر می سازد تا به وضوح ببینند و درک کنند بازخورد بدهند واقعاً به معنای و آنچه آنها عملاً می توانند برای بهبود مهارت های خود انجام دهند و اشتیاق تحصیلی لازم را به دست بیاورند. در پژوهشی دورکو و وکسو^۳ (۲۰۱۸) تأیید کردند مهارت های مطالعه بر کاهش پریشانی تحصیلی تأثیر دارد. هیکاری^۴ و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که مهارت های مطالعه یعنی سازمان دهی مطالعات و مدیریت زمان بر بهبود تجربیات فراگیران تأثیر دارد. نوومن و حسن^۵ (۲۰۱۷) در تحقیقی مشاهده کرد دانش آموزانی که عادات مطالعه مؤثری دارند سطح پایینی از اضطراب امتحان را تجربه می کنند و عملکرد تحصیلی بهتری نسبت به دانش آموزانی که عادات مطالعه ناکارآمد دارند. بای بران^۶ و همکاران (۲۰۱۴) گزارش کردند مهارت های مطالعه بر خودکارآمدی تحصیلی تأثیر دارد و کوینکو کادوسالس^۷ (۲۰۱۲) در تحقیقی چنین گزارش کرد که مهارت های دانش آموزان در سازماندهی و برنامه ریزی کار خود؛ کار با دیگران و استفاده از منابع و بازخورد؛ یادداشت برداری و خواندن؛ و تهیه یک تکلیف/پروژه بر بهبود عملکرد تحصیلی تأثیر دارد. کاووسی (۱۳۹۹) نشان دادند بین عادات های مطالعه با انگیزش درونی و بیرونی رابطه مثبت و معنادار برقرار است و با تأکید بر عادات های مطالعه ای بیشتر و بهتر می توان انتظار انگیزه ای بیشتر مطالعه از دانش آموزان در طی دوران قرنطینه ناشی از بیماری کرونا را داشت. فلاحیان و همکاران (۱۳۹۸) گزارش کردند سطح معنی داری در همبستگی بین عادات مطالعه با اشتیاق بالا وجود دارد. کیلان (۱۳۹۸) مشاهده کردند بین عادات مطالعه با اهمال کاری تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر مقطع اول متوسطه شهر اهواز رابطه وجود دارد. نتایج پژوهش اشرف زاده و همکاران (۱۳۹۷) حاضر نشان دادند که خودکارآمدی تحصیلی و مهارت های مطالعه، اثر مستقیم بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان می گذارند

بنابراین با عنایت به مطالب ذکر شده افزایش اشتیاق تحصیلی و کاهش اهمال کاری دانش آموزان هدف کلیدی برای همه معلمان است. ویژگی اشتیاق تحصیلی در دانش آموزان باعث می شود که آنان با مشکلات مربوط به دوره تحصیلی خود به خوبی مقابله نموده و در نتیجه یادگیری به فرایند مثبتی از رشد و موفقیت دسترسی یابند که باعث افزایش موفقیت آمیز تحصیلات و بهزیستی روانی دانش آموزان خواهد شد همچنین با توجه به اینکه دانش آموزان با حجم متنوعی از مطالب جدید و دشوار روبرو می شوند که فراگیری و به خاطر سپردن آن کاری دشوار به نظر می رسد، فراگیران با استفاده از عادات های صحیح مطالعه، تجارب یادگیری

1 - Bélanger, & Ratelle

2 - Enomoto

3 - Duraku and Hoxha

4 - Hailikari

5 - Numan and Hasan

6 - By Brenna

7 - Quinco-Cadosals

خود را فعالانه و از راه های بسیار متنوع هدایت می کنند، لذا سؤال اصلی پژوهش حاضر چنین است که آیا بین مهارت های مطالعه با اشتیاق تحصیلی و اهمال کاری دانش آموزان متوسطه اول شهر سمنان رابطه وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان متوسطه اول شهر سمنان تشکیل می دهند جامعه آماری ۸۹۸ نفر است. با استفاده از جدول مورگان ۲۶۰ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. در این پژوهش ابزار گردآوری داده ها سه پرسشنامه مهارت های مطالعه پالسانی و شارمال (۲۰۰۱) و پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران (۲۰۰۴) و پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی سولومون و راث بلوم (۲۰۰۳) استفاده شد.

پرسشنامه مهارت های مطالعه: پرسشنامه مهارت های مطالعه توسط پالسانی و شارمال (۲۰۰۱) ساخته شده است. دارای ۴۵ سؤال و هشت مؤلفه مدیریت زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، انگیزش یادگیری، حافظه با طیف ۵ گزینه ای لیکرت است. علمدار لو و همکارانش (۱۳۹۴) ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۷۳ و همچنین روایی سازه بر اساس روش همبستگی بین نمره کل آزمون و نمره خرده آزمون های آن برای تقسیم بندی زمان ۰/۶۵، وضعیت فیزیکی ۰/۶۳، توانایی خواندن ۰/۶۷، یادداشت کردن ۰/۵۹، انگیزش یادگیری ۰/۶۳، حافظه ۰/۶۴، برگزاری امتحانات ۰/۶۱ و تندرستی ۰/۵۴ گزارش کرده اند. نظری شاکر و همکارانش (۱۳۹۰) پایایی این آزمون را ۰/۸ گزارش کرده اند.

پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی: این پرسشنامه را سولومون و راث بلوم در سال (۲۰۰۳) ساخته و آن را مقیاس اهمال کاری تحصیلی نام نهادند، این مقیاس را دهقانی (۱۳۸۷) برای اولین بار در ایران به کار برده است. این مقیاس دارای ۲۷ گویه می باشد که ۳ مؤلفه را مورد بررسی قرار می دهد: مؤلفه اول، آماده شدن برای امتحانات؛ شامل ۸ سؤال می باشد. مؤلفه دوم، آماده شدن برای تکالیف می باشد و شامل ۱۱ گویه می باشد و مؤلفه سوم، آماده شدن برای مقاله های پایان ترم می باشد که شامل ۸ گویه می باشد. دولتی (۱۳۹۱) نیز در پژوهشی ضریب پایایی پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آورد.

پرسشنامه اشتیاق تحصیلی: مقیاس اشتیاق تحصیلی توسط فردریکز، بلومفیلد، پاریس (۲۰۰۴)، ساخته شده که دارای ۱۵ گویه است که این گویه ها؛ سه خرده مقیاس رفتاری، عاطفی و شناختی را اندازه گیری می کند؛ که بر اساس طیف ۵ درجه ای لیکرت (از هرگز ۱ و همیشه ۵) درجه بندی می شوند. شافلی و همکاران (۲۰۰۲) روایی محتوایی مقیاس را با مراجعه به نظر برخی از متخصصان و اساتید روانشناسی بررسی به دست آورده اند. پیریایی و نعمی (۱۳۸۹) نیز در پژوهش خود پایایی مقیاس مذکور را ۰/۸۹ گزارش کردند نمودند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون متناسب با داده ها همچون آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون با نرم افزار SPSS-20 استفاده شد.

یافته ها

بین مهارت های مطالعه با اشتیاق تحصیلی و اهمال کاری دانش آموزان متوسطه اول شهر سمنان رابطه وجود دارد. برای بررسی این فرضیه آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد و نتایج آن در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ضریب همبستگی بین مهارت های مطالعه با اشتیاق تحصیلی و اهمال کاری دانش آموزان

متغیر	مهارت های مطالعه	اشتیاق تحصیلی	اهمال کاری
مهارت های مطالعه	ضریب همبستگی	۰/۸۹	-۰/۷۶
	سطح معناداری	۰/۰۱	۰/۰۱

نتایج جدول ۱ نشان می دهد که بین مهارت های مطالعه با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان در سطح ۹۹ درصد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($r=0/89, P < 0/01$) و بین مهارت های مطالعه با اهمال کاری دانش آموزان در سطح ۹۹ درصد رابطه منفی و معناداری وجود دارد ($r=-0/76, P < 0/01$).

ابعاد مهارت های مطالعه قادر به پیش بینی اشتیاق تحصیلی دانش آموزان متوسطه اول شهر سمنان می باشد. برای بررسی این فرضیه آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شد و نتایج آن در جدول ارائه شده است.

جدول ۲. ضریب همبستگی بین ابعاد مهارت های مطالعه با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان

مهارت های مطالعه	ضریب همبستگی	اشتیاق تحصیلی
مدیریت زمان	ضریب همبستگی	۰/۸۰
	سطح معناداری	۰/۰۱
انگیزش یادگیری	ضریب همبستگی	۰/۷۳
	سطح معناداری	۰/۰۱
توانایی خواندن	ضریب همبستگی	۰/۶۵
	سطح معناداری	۰/۰۱
یادداشت کردن	ضریب همبستگی	۰/۵۳
	سطح معناداری	۰/۰۱
وضعیت فیزیکی	ضریب همبستگی	۰/۴۸
	سطح معناداری	۰/۰۱

نتایج جدول ۲ نشان می دهد که بین مدیریت زمان با اشتیاق تحصیلی ($r=0/80, P < 0/01$)، انگیزش یادگیری با اشتیاق تحصیلی ($r=0/73, P < 0/01$)، توانایی خواندن با اشتیاق تحصیلی ($r=0/65, P < 0/01$)، یادداشت کردن با اشتیاق تحصیلی ($r=0/53, P < 0/01$)، وضعیت فیزیکی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/48, P < 0/01$) در سطح ۹۹ درصد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول ۳. خلاصه رگرسیون پیش بینی ابعاد مهارت های مطالعه با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان

گام	متغیر	R	R ² تعدیل شده	F تغییر	B استاندارد	t	Sig
۱	مدیریت زمان	۰/۷۴	۰/۶۱	۱۵۴/۴۳	۰/۷۴	۱۶/۲۳	۰/۰۰
	مدیریت زمان + انگیزش یادگیری	۰/۷۸	۰/۶۷	۱۲۶/۹۶	۰/۶۶	۸/۳۹	۰/۰۰
	مدیریت زمان + انگیزش یادگیری + توانایی خواندن	۰/۸۳	۰/۷۱	۱۱۳/۹۴	۰/۵۷	۵/۲۴	۰/۰۰
					۰/۳۳	۴/۰۲	
					۰/۲۱	۵/۷۳	

همان‌طور که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد، در گام اول مدیریت زمان بیشترین پیش‌بینی را از اشتیاق تحصیلی داشته است. این متغیر به تنهایی توانسته ۶۱ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کند. این پیش‌بینی در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. این ضریب با توجه به مقدار $F(154/43)$ در سطح $0/01$ معنی‌دار است.

در گام دوم انگیزش یادگیری وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این دو متغیر با هم توانسته‌اند ۶۷ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ یعنی متغیر انگیزش یادگیری به تنهایی $0/06$ تغییرات اشتیاق تحصیلی پیش‌بینی کرده است. این پیش‌بینی در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. این ضریب با توجه به مقدار $F(126/96)$ در سطح $0/01$ معنی‌دار است.

در گام سوم توانایی خواندن وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این سه متغیر با هم توانسته‌اند ۴۷ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ یعنی متغیر توانایی خواندن به تنهایی $0/04$ تغییرات اشتیاق تحصیلی پیش‌بینی کرده است. این پیش‌بینی در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. این ضریب با توجه به مقدار $F(113/94)$ در سطح $0/01$ معنی‌دار است.

ابعاد مهارت‌های مطالعه قادر به پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهر سمنان می‌باشد. برای بررسی این فرضیه آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد و نتایج آن در جدول ارائه شده است.

جدول ۴. ضریب همبستگی بین ابعاد مهارت‌های مطالعه با اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان

مهارت‌های مطالعه	ضریب همبستگی	اشتیاق تحصیلی
مدیریت زمان	ضریب همبستگی	-۰/۶۹
	سطح معناداری	۰/۰۱
انگیزش یادگیری	ضریب همبستگی	-۰/۷۵
	سطح معناداری	۰/۰۱
توانایی خواندن	ضریب همبستگی	-۰/۵۸
	سطح معناداری	۰/۰۱
یادداشت کردن	ضریب همبستگی	-۰/۴۳
	سطح معناداری	۰/۰۱
وضعیت فیزیکی	ضریب همبستگی	-۰/۲۱
	سطح معناداری	۰/۰۱

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که بین مدیریت زمان با اهمال‌کاری تحصیلی ($r = -0/69, P < 0/01$)، انگیزش یادگیری با اهمال‌کاری تحصیلی ($r = -0/75, P < 0/01$)، توانایی خواندن با اهمال‌کاری تحصیلی ($r = -0/58, P < 0/01$)، یادداشت کردن با اهمال‌کاری تحصیلی ($r = -0/43, P < 0/01$)، وضعیت فیزیکی با اهمال‌کاری تحصیلی ($r = -0/21, P < 0/01$) در سطح ۹۹ درصد رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

جدول ۵. خلاصه رگرسیون پیش‌بینی ابعاد مهارت‌های مطالعه با اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان

گام	متغیر	R	R ² تعدیل‌شده	F تغییر	B استاندارد	t	Sig
۱	انگیزش یادگیری	۰/۷۰	۰/۵۷	۱۴۱/۷۷	-۰/۷۰	۱۱/۸۰	۰/۰۰
	انگیزش یادگیری + مدیریت زمان	۰/۷۵	۰/۶۴	۱۱۵/۸۳	-۰/۵۲	۹/۴۶	۰/۰۰
	انگیزش یادگیری + مدیریت زمان + توانایی خواندن	۰/۸۰	۰/۶۷	۱۱۲/۳۵	-۰/۴۸	۴/۶۷	۰/۰۰
					-۰/۳۰	۳/۹۹	
					-۰/۱۵	۳/۸۵	

همان‌طور که نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد، در گام اول انگیزش یادگیری بیشترین پیش‌بینی را از اهمال‌کاری تحصیلی داشته است. این متغیر به تنهایی توانسته ۵۷ درصد تغییرات اهمال‌کاری تحصیلی را پیش‌بینی کند. این پیش‌بینی در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. این ضریب با توجه به مقدار $F(141/77)$ در سطح $0/01$ معنی‌دار است.

در گام دوم مدیریت زمان وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این دو متغیر با هم توانسته‌اند ۶۴ درصد تغییرات اهمال‌کاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ یعنی متغیر مدیریت زمان به تنهایی $0/07$ تغییرات اهمال‌کاری تحصیلی پیش‌بینی کرده است. این پیش‌بینی در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. این ضریب با توجه به مقدار $F(115/83)$ در سطح $0/01$ معنی‌دار است.

در گام سوم توانایی خواندن وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این سه متغیر با هم توانسته‌اند ۶۷ درصد تغییرات اهمال‌کاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ یعنی متغیر توانایی خواندن به تنهایی $0/03$ تغییرات اهمال‌کاری تحصیلی پیش‌بینی کرده است. این پیش‌بینی در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. این ضریب با توجه به مقدار $F(112/35)$ در سطح $0/01$ معنی‌دار است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین مهارت‌های مطالعه با اشتیاق تحصیلی و اهمال‌کاری دانش‌آموزان متوسطه اول شهر سمنان بود. نتایج بررسی‌ها نشان داد مهارت‌های مطالعه با افزایش اشتیاق تحصیلی و کاهش اهمال‌کاری دانش‌آموزان تأثیر دارد. این نتایج با یافته‌های اینوموتو^۱ (۲۰۲۱)، دورکو و وکسو^۲ (۲۰۱۸)، هیکاری^۳ و همکاران (۲۰۱۸)، نوومن و حسن^۴ (۲۰۱۷)، بای برانا^۵ و همکاران (۲۰۱۴) و کوینکو کادوسالس^۶ (۲۰۱۲)، کاووسی (۱۳۹۹)، فلاحیان و همکاران (۱۳۹۸)، کیلان (۱۳۹۸) و اشرف زاده و همکاران (۱۳۹۷) مطابقت دارد. مهارت‌های مطالعه به نحوه صحیح، به‌عنوان راهبردی درمانی است، که دانش‌آموزان به کمک آن می‌توانند نسبت به یادگیری و تفکر خودآگاهانه عمل کنند و در برخورد با تکالیف مختلف یادگیری و مسائل گوناگون تحصیلی از استراتژی‌ها و تاکتیک‌های مفید استفاده نمایند و از این طریق به بسط معنایی و سازماندهی بهتر مطالب درسی بپردازند که این باعث می‌شود در بازیابی و یادآوری اطلاعات منسجم‌تر عمل نمایند که در نتیجه با ترغیب افراد به تمرین مکرر و توجه متمرکز روی محرک‌های خنثی و آگاهی هدفمندانه روی جسم و ذهن، میزان اشتیاق تحصیلی را افزایش می‌دهد. همچنین مهارت‌های مطالعه روندی فعال هستند که خواندن، نوشتن، تفکر، به خاطر سپردن را در برمی‌گیرد. دانش‌آموزانی که مهارت‌های مطالعه را به‌اندازه کافی به دست آورده‌اند تمرکز و قدرت حافظه، سرعت خواندن و درک مطلبشان افزایش یافته و علاقه به خواندن و مطالعه و تفکر منسجم و دقیق‌تر را به دست می‌آورند و در کاهش اهمال‌کاری تحصیلی آن‌ها مؤثر است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های مداخله‌ای به‌منظور آموزش عادت‌های مفید مطالعه از سوی دفاتر مشاوره در مدارس برگزار گردد.

1 - Enomoto

2 - Duraku ZH and Hoxha

3 - Hailikari

4 - Numan A and Hasan

5 - By Brenna

6 - Quinco-Cadosals

منابع

- اشرف زاده، توحید؛ عیسی زادگان، علی؛ میکائیلی منیع، فرزانه (۱۳۹۷). نقش میانجی‌گری مهارت‌های مطالعه در تأثیر خودکارآمدی تحصیلی، باورهای معرفت‌شناختی و اضطراب تحصیلی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه، دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۷۴، ۱۰۳-۱۱۳.
- آذربادکان، فاطمه؛ اصغری ابراهیم آباد، محمدجواد (۱۳۹۷). پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی براساس خودناتوان‌سازی و استرس ناشی از انتظارات تحصیلی در دانش‌آموزان، اندیشه‌های نوین تربیتی، ۱۴(۳)، ۹۳-۱۱۵.
- فلاحیان، حسین؛ یوسفی، متین؛ نریمانی، محمد (۱۳۹۸). رابطه بین سبک اقتدار والدین و عادات مطالعه در پیش‌بینی اشتیاق به مدرسه دانش‌آموزان، پنجمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت‌نگر.
- کاووسی، افروز (۱۳۹۹). بررسی عادات مطالعه و رابطه آن با انگیزش تحصیلی در دوران تعطیلی مدارس ناشی از ویروس کرونا، هفتمین کنفرانس بین‌المللی دستاوردهای نوین پژوهشی علوم تربیتی، روانشناسی و علوم اجتماعی.
- کیلان یونس (۱۳۹۸). بررسی رابطه ابعاد سبک‌های تفکر، انگیزش تحصیلی و عادات مطالعه با اهمال‌کاری تحصیلی در دانش‌آموزان دختر و پسر مقطع اول متوسطه شهر اهواز، ششمین کنفرانس بین‌المللی دستاوردهای نوین پژوهشی در علوم اجتماعی و علوم تربیتی و روانشناسی.
- Arshad, M., Zaidi, SMIH., Mahmood, K. (2015). Self-esteem & academic performance among university students. *Journal of Education and Practice*, 6(1), 156-162.
- Ayesha, B., Khurshid, F. (2013). The relationship of multiple intelligence and effective study skills with academic achievement among university students. *Global Journal of Human-Social Science*, 13(1), 20-32.
- Bélanger, C., Ratelle, C.F. (2021). Passion in university: The role of the dualistic model of passion in explaining students' academic functioning. *Journal of Happiness Studies*. doi: 10.1007/s10902-020-00304-x
- Birkeland, I.K., Richardsen, A.M., & Dysvik, A. (2017). The role of passion and support perceptions in changing burnout: A Johnson-Neyman approach. *International Journal of Stress Management*, 25, 163-180.
- By Brenna, M., Wernersbach Susan, L., Crowley Scott, C., Bates, Carol Rosenthal, A. (2014). Study Skills Course Impact on Academic Self-Efficacy, *JOURN OURN OURN OURN AL of DEVELOPMEN*, 37(3), 1-10.
- Congos, DH. (2010). Inventory of college level study skills (SSI) (Measurement Instrument). Report. Orlando, FL: University of Central Florida.
- Curran, T., Hill, A.P., Appleton, P.R., Vallerand, R.J., & Standage, M. (2015). The psychology of passion: A meta-analytical review of a decade of research on intrapersonal outcomes. *Motivation and Emotion*, 39, 631-655
- Custer, N. R. (2018). Test anxiety and academic procrastination among pre-licensure nursing students. *Nursing Education Perspectives*, 39(3), 162 - 163
- Duraku, ZH., Hoxha, L. (2018). Self-esteem, study skills, self-concept, social support, psychological distress, and coping, mechanism effects on test anxiety and academic performance, *Health Psychology Open*, 1-9.

- Enomoto, K. (2021). Study Skills Action Plan: Integrating self-regulated learning in a diverse higher education context, University of Adelaide Press
- Hailikari, T., Tuononen, T., and Parpala, A. (2018). Students' experiences of the factors affecting their study progress: Differences in study profiles. *Journal of Further and Higher Education*, 1(42), 1-12
- Hall, N. C., Lee, S. Y., & Rahimi, S. (2019). Self-efficacy, procrastination, and burnout in postsecondary faculty: An international longitudinal analysis. *PLoS ONE*, 14(12), 1 - 17.
- Harpell, JV., and Andrews, JJ. (2013). Relationship between school based stress and test anxiety. *International Journal of Psychological Studies*, 5(2), 74.
- Kim, E., & Seo, E. H., (2015). The relationship between procrastination and academic performance: A meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, 82, 26 - 33. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.038>
- Motie, H., Heidari, M., & Sadeghi, M. A. (2012). Predicting academic procrastination during self-regulated learning in Iranian first grade high school students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 69, 2299 - 2308.
- Numan, A., Hasan, SS. (2017). Effect of study habits on test anxiety and academic achievement of undergraduate students. *Journal of Research & Reflections in Education*, 1(11), 1-14.
- Quinco-Cadosals, M N. (2012). The Study Skills of First Year Education Students and Their Academic Performance, Presented during the Global Conference on Education, Business, Engineering and Sciences (GCEBES 2012(Marina Bay Sands Expo and Convention Centre, 24-26, 2012
- Vallerand, R.J. (2015). *The psychology of passion: A dualistic model*. Oxford University Press.